N°. 51. 1835.

BREDASCHE COURANT.

Staat-, Letterkundig- en Wetenschappelijk

Nieuws- Blad.

Zondag en Maandag 1 en 2 Maart

PUBLICATIE.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS DER STAD BREDA, brengen bij deze, ter kennis van het ingezetenen, dat, volgens bepaling van Zijne Excellentie den Heere Gouverneur der Provincie Noord-Brabant, de [illegible] van dezen [illegible] zullen worden geopend en gesloten.

BREDA, den 27. Februarij 1835.

DE ROY, Vt.
Ter ordonnantie van dezelven;
De Secretaris der Stad,
H. W. SCHALIJKES.

LATERE BERICHTEN DER VORIGE COURANT.

De Parijsche berigten heden alhier ontvangen melden weinig belangrijks. Het *Journal de Paris* van den 25sten bevat twee verklaringen, zoo het schijnt op hooger gezag geplaatst en strekkende tot wederlegging van de beschuldiging, dat de tegenwoordige of liever afgetreden beheerschers door hunne kuiperijen, de vorming van een nieuw ministerie zouden trachten te verhinderen, terwijl eenige dagen den voormaligen president, den heer *van Toulon*, door eene eervolle bejegening gelegenheid zouden hebben om ontslag te nemen. In de zitting der kamer van afgevaardigden van den vorigen dag heeft de heer *Glais Bizoin* eenige inlichtingen omtrent de reden van ontbinding willen vragen, doch men heeft hem het woord geweigerd.

Ter Parijsche beurs van den 25sten waren de fondsen genoteerd: 5 pCt. kont. en op tijd 103,40; 3 pCt. kont. 76,30; op tijd 76,40; Neapolitaan. kont. 95,60; op tijd 95,80; Sp. perpet. 44⅝; 3 pCt. 27⅝; Cortes 44⅞.

ENGELAND.

LONDEN, den 24sten Februarij.

De toevloed van nieuwsgierigen in de nabijheid van het parlement was dezen morgen ontzaggelijk groot. Even voor twee uren heeft de koninklijke stoet het paleis van St. James verlaten, en werd dezelve hier en daar door de menigte met blijken van afkeuring begroet, zullende dat er echter eenige ongeregeldheden zijn gepleegd, heeft men niet vernomen. Nadat Z. M. de zitting met de volgende troonrede geopend had:

MYLORDS EN MIJNE HEEREN,

Ik neem de eerste gelegenheid waar, om mij met u in het parlement te bevinden, na het gevoelen van mijn volk te hebben ingeroepen.

Ik houd mij overtuigd dat gij met mij de smart zult deelen over de vernieling door de vlammen van dat gedeelte van het paleis van Westminster, dat sedert lange tot de bijeenkomsten van de beide huizen des parlements gestrekt heeft.

Toen dien rampspoed was voorgevallen, gelaste ik dat alle maatregelen welke de omstandigheden van het oogenblik veroorloofden, zouden genomen worden voor uwe tegenwoordige vereeniging; ik zal met genoegen de plannen voor een nieuw gebouw aannemen, welke met uw overleg de beste en geschiktste zullen erkend worden.

Ik zal last geven dat het rapport door den geheimen raad over de oorzaak van den brand mij gedaan, u worde medegedeeld, alsmede de daadzaken van het onderzoek, waarop dit rapport gebouwd is.

De verzekering die ik van mijne bondgenooten en in het algemeen van de vreemde vorsten en staten ontvang betrekkelijk hunne ernstige begeerte tot het onderhouden der vertrouwelijke betrekkingen, en het met mij onderhouden der vriendschappelijke relatien, vergoorloven mij op de voortduring van de weldaden des vredes te rekenen.

De eenige uitzondering in de algemeene rust van Europa is de burgeroorlog die nog in de noordelijke provincien van Spanje voortduurt.

De door mij gesloten artikelen met mijne bondgenooten, den koning der Franschen, de koningin-regentes van Spanje en de koningin van Portugal, en die supplementair, gevoegd aan het traktaat van April 1834, tot derzelver volkoming strekkende en om te gemakkelijker het beoogde doel bereikt te zien, zullen u voorgelegd worden.

Ik moet op nieuw mijn leedwezen te kennen geven, dat de betrekkingen tusschen Holland en België nog niet geschikt zijn.

MIJNE HEEREN VAN HET HUIS DER GEMEENTEN,

Ik heb last gegeven de begrootingen voor het aanstaande jaar gereed te maken en ze u onverwijld onder de oogen te brengen.

Dezelve zijn met opzigt der bezuiniging met de grootste zorgvuldigheid opgemaakt, en ik heb de zelfvoldoening u aan te kondigen, dat het totaal bedrag der aanvragen voor de openbare dienst dit maal minder zijn zal, dan hetzelve sedert eenigen tijd geweest is.

De tegenwoordige staat van 's lands nijverheid en handel en der openbare inkomsten, regtvaardigt ten volle de verwachting, dat, in weerwil der reductien, die in de vorige zitting in de belastingen gemaakt zijn, reductien, welke weder zij in werking zullen zijn gebragt, tot vermindering zullen [illegible] en de openbare inkomsten, en zoodanig voldoende, blijken zal blijven, om dekking van de jaarlijksche uitgaven, voortsprutende uit de schadeloosstelling welke het parlement toegestaan heeft met betrekking de afschaffing der slavernij in de Britsche kolonien.

Ik betreur ernstlijk, dat de belangen van den landbouw zich nog in een zeer kwijnenden staat bevinden.

Ik beveel uwer overweging aan, of het niet in uw vermogen zou zijn, wanneer gij in de behoeften van de openbare dienst zult voorzien hebben, en tevens met handhaving van het nationaal crediet, op de middelen bedacht zijn tot verligting van den druk der plaatselijke lasten, die zoo zwaar de grondeigenaars en landpachters drukken, en om dezelve op eene meer billijke wijs op eigendommen van eene andere natuur te verdeelen.

MYLORDS EN MIJNE HEEREN,

De berigten door de gouverneurs mijner kolonien ingezonden, alsmede de aldaar genomene maatregelen ter ten uitvoer legging van de wet op de afschaffing der slavernij, zullen u worden medegedeeld.

Met tevredenheid heb ik de algemeene medewerking van de koloniale regtsmagten tot ten uitvoer brenging van dezen hoogstgewigtigen maatregel gezien; en in weerwil der noodwendig aan deze zaak verbonden moeijelijkheden, heb ik geene enkele reden om te denken, dat mijne hoop op eenen gewenschten uitslag zal bedrogen worden.

In alle geval kunt gij u van mijn ernstig verlangen en mijne standvastige pogingen verzekerd houden, ter algeheele verwezenlijking van de heilzame beoogelingen des parlements.

Er zijn vele gewigtige voorwerpen, waarvan sommige reeds ten deele in het parlement behandeld zijn, welke het algemeen belang vordert, na rijpe overweging, zoo spoedig mogelijk ten einde gebragt te zien.

Een der eerste dringende punten is de staat van het vraagstuk der tienden in Ierland, en de middelen om hetzelve op eene billijke en afdoende wijze te regelen.

Er zullen u maatregelen worden voorgesteld, ten doel hebbende het gemakkelijk maken van den afkoop der tienden in Engeland en in het land van Wallis; de verbetering der burgelijke regtspleging en de bediening van het regt, in de geestelijke regtszaken, het voorzien in de volkomen handhaving van de kerkelijke orde, en het vrijstellen der dissenters van de leerstellingen en kerkelijke tucht, van de noodzakelijkheid om de huwelijksplegtigheid naar kerkelijk gebruik te vieren.

Ik heb het rapport nog niet ontvangen van de commissarissen die benoemd zijn een onderzoek te doen over den staat der municipale corporatien, doch ik heb reden te geloven, dat hetzelve zal bewerkstelligd worden en ik kunnen kort het u zal kunnen mededeelen.

Ik heb eene commissie benoemd om inlichtingen te winnen over den staat der onderscheiden kerspelen in Engeland en in het land van Wallis voor betgeen het bedrag van derzelven inkomsten en eener meer gelijke verdeeling der bisschoppelijke regten aanbelangt; voorts over den staat der onderscheidene kathedraal en collegiale-kerken, met inzigt om maatregelen te zien voorgedragen, die dezelve tot meer nut voor de gevestigde kerk doen zijn, en om op de middelen bedacht te zijn tot het voorzien op eene betere wijze in de behoeften der gelovigen, door het verblijven van de leden der geestelijkheid in hunne respectieve kerspelen.

Het doel dat ik met het benoemen dezer commissie bijzonder op het oog gehad heb, is om de eerdienst meer sterkte te geven, volgens de grondregelen der gevestigde kerk, en dezelve de eerbied en genegenheid van mijn volk te doen genieten.

Ik reken het ook van mijn pligt ten ernstigste uwe aandacht te vestigen op den toestand der Schotsche kerk en op de middelen die aan de behoeftige klasse in dat gedeelte van het vereenigde koningrijk meer gelegenheid tot het bijwonen van de eerdienst zouden kunnen geven.

Ik heb, ter dezer gelegenheid, uwe aandacht op verscheidene belangrijke onderwerpen, die op binnenlandsche staatkunde betrekking hebben, moeten vestigen.

Ik reken met vertrouwen op uwe medewerking, tot volkomen making der maatregelen die geschikt zijn tot het wegnemen van elke billijke klagt en ter bevordering van de eendragt en het geluk mijner onderdanen. —

Ik reken eveneens met vertrouwen op de voorzigtigheid en beradenheid welke gij zult aanwenden in de verandering van wetten, die uitgestrekte en ingewikkelde belangen van nabij betreffen, en die in betrekking staan met aloude gebruiken, die door de gewoonten en de gevoelens van mijn volk bekrachtigd zijn geworden.

Ik houde mij verzekerd, dat wij gemeenschappelijke pogingen zullen in 't werk stellen ter aanvulling van hetgeen ontbreekt, ter herstelling van hetgeen lijdt, tot bevestiging van de grondslagen der instellingen van kerk en staat, die het erfdeel, het aloud regt van mijn volk zijn, en die, bovenden onder alle discussien over alle openbare aangelegenheden, [illegible] met den zegen van den almagtigen God, de beste waarborgen [illegible] heden, regten en godsdienst geweest zijn.

Het Hoogerhuis is des middags ten vijf uren andermaal bijeen gekomen, en werd aldaar, nadat de troonrede zooals gewoonlijk door den lord-kanselier was voorgelezen, door lord *Hardwicke* het ontwerp tot een adres van antwoord ter tafel gebragt. Zijn lordschap zeide nimmer een parlement met zulke toezeggingen te hebben zien openen, daar toch beide de verklaringen ten aanzien van de buitenlandsche betrekkingen, en van den staat van finantien en koophandel, algemeene vreugde moesten verwekken, terwijl de aankondiging van verschillende maatregelen tot hervorming van oude misbruiken, de natie zouden overtuigen, dat men hare billijke klagten een gunstig oor zoude leenen. Het voorgedragen antwoord was dus grootendeels een weerklank van 's konings aanspraak. Nadat hetzelve was voorgelezen, nam lord *Melbourne* het woord en sprak deze nog bij het vertrek der laatste berigten.

Het huis der gemeenten heeft mede de zitting ten half vijf uren voortgezet, waarbij echter minder leden tegenwoordig waren, dan bij de laatste verkiezing van den president. Het ontwerp tot een adres van antwoord werd hier door lord *Landon* in beraadslaging gebragt, en is deze dadelijk in een uitgebreid betoog getreden, waarom hij de hervorming had voorgestaan, en thans het tegenwoordig ministerie meende te ondersteunen. In de eerste plaats, zeide hij, was het geheel ten onregte, dat men aan het huis der Gemeenten het regt wilde toekennen, om op de benoeming der ministers eenen dadelijken invloed uit te oefenen. Wanneer het bestuur zich tot maatregelen liet verleiden, die de vertegenwoordigers der natie voor verderfelijk hielden, dan zeker konden deze aan een zoodanig ministerie hunne medewerking ontzeggen; doch vooraf, zonder dat men nog in staat was eene enkele handeling aan te wijzen, die met de belangen des volks in strijd was, zich tegen het bestuur te verklaren, hield hij voor eene ongrondwettige verkorting van het koninklijk praerogatief. Wat voorts de hervorming betrof, welke volgens sommige thans in gevaar scheen, verklaarde zijn Lordschap, dat lord *Grey*, naar zijn inzien, daarin reeds al had toegegeven, wat met mogelijkheid kon toegegeven worden, zoodanig dat hij met vele voorstanders van dien maatregel het ongeraden achtte daarin verder te gaan. Hen die zich thans bij de oppositie schaarden, verzocht hij onbewimpeld te verklaren, of zij van het afgetreden ministerie eenige verdere maatregelen tot hervorming zouden verwacht hebben; zoo neen, dan kon er ook geene vrees zijn, dat het tegenwoordig bestuur daaraan eenig nadeel zoude toebrengen, wijl het voorzeker de eenmaal vastgestelde bepalingen niet terug konde nemen. Tronmens dit scheen ook het voornemen niet, wijl 's konings aanspraak in andere takken van het maatschappelijk bestuur gewigtige verbeteringen aankondigde. Het gunstige uitzigt, dat zich voor de finantiele belangen opende, had men voorts grootendeels aan de tegenwoordige ministers te danken, die tijdens hun bestuur vele bezuinigingen hadden ingevoerd en thans op dien weg zouden voortgaan. Over het geheel dus meende hij, dat men in de troonrede alle voldoening konde vinden, en het adres door hem voorgedragen was in dien geest gesteld.

Het oordeel der dagbladen over 's konings aanspraak, is geheel verschillend, naar de partij die zij zijn toegedaan. *The Courrier* vindt daarin niets geruststellend, en wil dat men de ministers, als leden die geen vertrouwen verdienen, alle medewerking zal ontzeggen.

— Ter beurze van heden waren genoteerd: de 3 pCt. gesons. 91⅛; Holl. Werk. Schuld 55½; Portugal 90⅝; Spanje 57¼.

NEDERLANDEN.

BREDA, den 28sten Februarij.

De heugelijke verjaardag van Z. K. H. Prins *Frederik* der Nederlanden wordt heden op de gebruikelijke wijze, met het uitsteken van vlaggen en het houden eener groote parade, alhier gevierd.

— Bij Zijner Majesteits besluit van den 18den februarij, no. 85, is Mr. *C. J. Luzac* benoemd tot regter ter instructie bij de regtbank van eersten aanleg te Leijden.

— Bij besluit Zr. M. van denzelfden dag is benoemd tot plaatsvervanger in het vredegeregt van het kanton Bergen-op-Zoom, Dr. *W. C. du Foy*.

— Binnen weinige dagen verwacht men de bepaling van den juisten dag, op welken de Tweede Kamer der Staten-Generaal, in het begin der maand Maart, hare werkzaamheden zal hervatten.

— Naar men vernoemt zal den 13den Maart aanstaande, in 's Rijks geschutgieterij te 's Hage, worden aanbesteed de levering van 13800 ponden nieuw gegoten rood koper en vierkante platen, en 2800 ponden nieuw gegoten rood koper in blokken.

— Vrijdag nacht omstreeks twaalf ure is te Delfshaven brand ontdekt in eene turfschuur, die spoedig door de wel aangebragte hulp gelukkig in geblusscht geworden.

— De belgische afgevaardigden hebben eergisteren hunne beraadslagingen over het finantiel budget voortgezet.

— De brusselsche *Courrier* vermeldt, dat volgens bijzondere berigten, die hij uit Parijs ontvangen had, de beide wetgevende kamers waarschijnlijk zouden geprorogeerd worden, tot koning *Lodewijk Philips* uit de tegenwoordige verlegenheid met betrekking de zamenstelling van een nieuw ministerie geraakt was.

— Verscheiden der tot het belgisch-portugeesch hulpkorps van den kolonel *Conrlier* behoord hebbende vreemdelingen, met welke men bij hunne terugkomst uit Portugal niet gewoten heeft wat aan te vangen, en wien derhalve maar paspoorten naar de uitterste grenzen waren afgeleverd, om langs dien weg van hen ontslagen te worden, niet verkozen hebbende om aan die zijdelingsche uitnoodiging te voldoen, maar liever voorerst nog wat in Brussel te verblijven, zeker om van hunne vermoeijenissen in den portugeschen vrijheidskamp uit te rusten, zijn onverwacht, gelijk mede een aantal belgische deserteurs tot hetzelfde korps behoord hebbende, als gewone misdadigers, door de gendarmerie opgepakt en gevangen gezet geworden.

— Uit Nieuwpoort wordt van den 24ten dezer geschreven, dat het fransch vaartuig *la bonne Mère* van Duinkerken, in de haven door een visschers-vaartuig was binnen gebragt. De equipage was sedert drie dagen geheel van levensmiddelen ontbloot geweest, en op het punt van te sterven bezweken, terwijl nog twee der manschappen door den damp van een in de kajuit ontstoken kolenvuur gestikt waren.

— Uit Aarau wordt het volgende ongelukkige voorval gemeld: „In den achtermiddag van 6 februarij, toen het stormachtig weder was, hebben twee vrouwen, beide moeders van huisgezinnen, en drie jonge meisjes, op derzelver overvaart van het Dürrenbühler veld naar Wiltmoldingen, hunnen dood in de golven van het Hallwijer Meer gevonden. Behalve deze vrouwen en de bootlieden bevonden zich nog 10 andere personen, benevens eenige vee met twee paarden, op de pont, welke door den geweldigen aandrang der baren onder water was geraakt en het evenwigt had verloren. De meeste passagiers redden zich in het bootje van den pontvoerder en werden door denzelven aan land gebragt. Aan een jongman, die met een kind op de pont was achtergebleven, gelukte het, na meer dan een uur in doodsangst doorgebragt te hebben, zich en het kind te redden. De beide paarden hielden zich, nadat de pont van land was gestoken, geruimen tijd tamelijk rustig; toen hen echter het water tot aan den hals was gestegen, zwommen zij met het rijtuig naar den oever. Van de aldus omgekomen vijf personen werd nog één lijk vermist. Het ongeluk wordt in gemelde aan den pontvoerder, maar eenigzins aan het zuwe weder toegeschreven.

— Volgens berigt uit Stokholm van 17 februarij heeft Z. M., uit aanmerking dat de graanoogst des vorigen jaars ongunstig is uitgevallen, bevolen, dat van 1 april eerstkomende tot nader order het stoken van brandewijn zal verboden zijn.

— Volgens een kortelings te Koppenhagen in het licht verschenen werk over de Deensch-West-Indische bezittingen, bedraagt de bevolking dier eilanden 44,400 zielen, waaronder 6250 blanken, 29,500 slaven en 8650 vrije kleurlingen. De suiker-plantadjen worden daarin op 244, waarvan 200 op St. Croix, het jaarlijksche produkt op 20,700 vaten suiker en 10,100 vaten rum, en de gezamenlijke waarde van den stedelijken en landelijken eigendom, der slaven, enz. op 21,050,000 species geschat.

— Men heeft over Engeland berigten uit New-York tot den 23sten dezer maand. Dezelve vermelden onder anderen, dat er op den 30sten te vuren een aanslag op het leven van den president *Jackson* was gedaan. Dezelve was tegenwoordig bij de lijkplegtigheid van een aanzienlijk persoon. Na het einde der plegtigheden, op het oogenblik dat hij het voorportaal van het Kapstool doorging, deed zich iemand uit de menigte een pistoolschot op den president, 't welk echter gelukkig niet af ging. Niettegenstaande zich twee personen dadelijk op den moordenaar wierpen, haalde deze nog een tweede pistool voor den dag en leidde op nieuw op den president aan, doch het pistool weigerde evenzeer. De moordenaar, na gearresteerd te zijn, bekende te zijn een schilder van beroep, doch weigerde halsstarrig de reden van zijn ruimpraalig ontwerp op te geven. Men vermoedt, dat hij de daad in eene vlaag van verstandsverbijstering gepleegd heeft. Hij heeft ten minste reeds vroeger gevangen gezeten wegens geweldadigheden, die zekere mate van zinneloosheid aanduiden. Daar hij den van hem gevorderden borgtogt van dertzend dollars niet verschaffen kon, is hij naar de gevangenis gebragt. Hij zal bij de aanstaande bijeenkomst van het hof van assises worden te regt gesteld.

— De te Londen ontvangen tijdingen uit Lissabon loopen tot den 8sten dezer. Het wet-ontwerp betrekkelijk den verkoop van nationale goederen, waarvoor portugesche bons tegen pari in betaling zouden genomen worden, was met eene aanmerkelijke meerderheid in de kamer van gedeputeerden doorgegaan. Men meende dat de oppositie in de kamer dagelijks minder werd.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, den 25sten Februarij.

Te Petersburg liep, volgens de laatste brieven, het gerucht, dat op nieuw aan verscheiden voorname uitgewekene Polen, waaronder men den voormaligen senateur *Bielinski* en den heer *Wolizki* noemde, op hun verzoek, de terugkeering naar hun vaderland was toegestaan.

In deze berigten wordt ook het gerucht tegengesproken, door de fransche dagbladen verspreid, als zou de poolsche graaf *Czaszki*, die op hoop van genade te verwerven zich aan de russische grenzen had aangemeld, tot vijftienjarigen dwangarbeid in Siberie zijn verwezen. Zij verzekeren integendeel, dat die uitgewekene, in weerwil van het aanmerkelijk deel, door hem aan den opstand genomen, slechts tot één jaar gevangenis te Kiew was veroordeeld, welke tijd door den gouverneur-generaal van dat gewest zelfs nog op vier maanden was verminderd.

In genoemde hoofdstad was reeds bekend, welke russische regimenten en bataillons aan de groote herfst-manoeuvres zouden deelnemen, die, in de omstreken van Kalisch en Breslau, door de gezamenlijke russische en pruissische troepen moesten gehouden worden.

— De graaf *van Lattum*, benoemd tot Pruissisch gezant aan het hof te 's Gravenhage, op de reis derwaarts, is den 12den dezer door Rome gepasseerd, van Napels komende.

— De nieuwe Turksche gezant aan het Engelsche hof, *Nouhri*-effendi, is den 17den dezer over Pesth te Weenen aangekomen.

— De zittingen van den Berner Grooten Raad zijn den 16den dezer door den Land-Amman met eene aanspraak geopend, waaruit men zich echter te vergeefs gevleid heeft eenige nadere bijzonderheden over de politieke betrekkingen van Zwitserland te vernemen. Het meest werd in die aanspraak over het plan ter oprigting van eenen constitutionelen raad gesproken, waartoe het denkbeeld eerst bij Bern is opgekomen, dat zich nu vleit, door zijnen invloed als Voorzittend Kanton, het in den loop van dit jaar verwezenlijkt te zien. De president van het bondgenootschap had deze vergadering bijgewoond, doch het diepste stilzwijgen bewaard.

— De stad Galatz, wier handel ten gevolge der meerdere levendigheid van de vaart op den Donau zeer toegenomen is, is thans door den hospodar van Moldavie tot eene vrijhaven verklaard. De vaart was er nog, ten gevolge der ongemeen harde vorst, gestremd.

— Nadere berigten uit Servie van het begin dezer maand, vermelden dat de jongste onlusten grootendeels aanleiding hebben gevonden in het ontwerp van Vorst *Milosch*, om zich in persoon naar Konstantinopel te begeven, ten einde den Sultan voor de voorregten aan de Serviers geschonken, in persoon dank te zeggen. Het volk, door de primaten opgestookt, heeft zich tegen deze reis willen verzetten, en kwam niet eerder tot rust, dan nadat het de toezegging had, dat die reis geen voortgang zoude hebben.

— Te Weenen waren den 16den Februarij genoteerd: 5 pCt. Metall. 101⅛; 4 pCt. 95⅞; Bankactien 1591.

Letterkundige en Wetenschappelijke Nieuwstijdingen.

Ons Letternieuws zich heden bepalende tot de benoeming, als Ridder van het legioen van eer, van Paul Lacroix, als schrijver bekend onder den naam van *le bibliophile Jacob*, en de dood van den Hoogleeraar in de Wijsbegeerte te *Utrecht*, W. C. Rost, den 13den l. in 67jarigen ouderdom overleden, voegen wij heden onze bibliographische berigten, waarvan de oogst in de verloopene maand niet groot is geweest.

GESCHIEDENIS. — De bronnen der Geschiedenis van *Duitschland* zijn verrijkt door de uitgave van uittreksels uit de Rijks-registerboeken van de jaren 1400–1410, zich bevindende in het Rijks-archief te *Weenen*. Het werk is te *Francfort* uitgegeven door den Archivarius Chmel en opgedragen aan Vorst Metternich.

Over het Eerste Deel der *Archives de la Maison d'Orange-Nassau* is gesproken in ons n°. van 8. Donderdag, onder het Letternieuws.

Zoowel tot de Algemeene als tot de Kerkelijke Geschiedenis behoort het volgende werk: *Leo der Grosse und seine Zeit. Von Wilh. Amadeus Arendt*, enz. (Mainz). De schrijver, die vroeger tot de Protestantsche kerk behoorde en te *Bonn* de Theologie doceerde, is thans Professor aan de Katholijke Universiteit te *Breslau*. Het werk, in twee boeken verdeeld, geeft meer en minder dan de titel belooft: meer, omdat het eerste boek van hetzelve eene geschiedenis van Kerk en Staat behelst, sedert *Constantijn de Groote* tot aan *Theodosius*; minder, omdat het tweede boek grenszins eene volledige monographie van *Leo* en zijnen tijd is.

De Engelsche Luitenant-Kolonel Cadell heeft een gedenkboek geschreven der expeditie van het 28e Engelsche Regiment van linie, 't welk onder anderen ook de landing in *Egypte* in 1800 heeft bijgewoond, waaromtrent men dus ook hier bijzonderheden vindt. De titel is: *Narrative of the campaigns of the Twenty-eight Regiment, since their return from Egypt in 1802.* (London.)

Tableaux synoptiques de l'histoire de France, depuis l'invasion des Francs dans les Gaules jusqu'en 1834. Par M. Lombard. Van dit werk ziet de tweede druk het licht; van welken hier alleen melding wordt gemaakt om de bijzonderheid, dat daarvan 50,000 exemplaren gedrukt zijn.

— De verspreiding van aanzienlijke Fransche geslachten over geheel Europa zal misschien het volgende werk, ook buiten *Frankrijk* niet zonder belang doen zijn: *dictionaire historique, critique, généalogique et héraldique de l'ancienne noblesse de France &c.: le détail de leurs armoiries &c. par M. de Saint-Allais*, waarvan reeds van 500 bladzijden worden uitgegeven . . . . .

— AARDRIJKSKUNDE. — Van de nieuwe kaart van *Frankrijk* is de 3de aflevering in 16 bladen bezorgd. Elk blad vormt een regthoek van 6 Fransche meters in de breedte en 5 in de hoogte, en stelt eenen vlakken inhoud voor van 260,000 hectaren of 25⅓ quadraat-myriameters of 129⅓ gevierkante Fransche kwadraat-uren. De teekening der bergen is uitmuntend.

— Voor de Historische Aardrijkskunde van *Nederland* is bijzonder belangrijk het werk van *F. Arends* over de Noord-Zee, hetwelk in het vorige jaar te *Emden* in het Hoogduitsch bij inteekening is uitgegeven, en 't welk eerlang door een eiftal personen uit ons Vaderland met de inteekening is begunstigd. Welkom moet derhalve de vertaling van dit werk zijn, waarvan dezer dagen het eerste deel is uitgekomen onder den titel: *Natuurkundige Geschiedenis van de kusten der Noord-Zee en van de veranderingen welke zij sedert den Cymbrischen tot op heden door waterovloeden ondergaan hebben.* De vertaling is bewerkt door Dr. *R. Westerhoff* te *Farmsum*, opgedragen aan onzen beroemden oudheidkundige *N. Westendorp* en gedrukt te *Groningen* bij *van Boekeren*. Dit eerste deel behelst de eerste afdeeling, verdeeld in vijf hoofdstukken, handelende 1° over de algemeene gesteldheid der Noordzee, 2° over derzelver oorspronkelijken bodem, 3° over de dijnen, 4° over het ontstaan der veenen, en 5° over het ontstaan van aangeslijkten grond. Met nog twee deelen zal het werk compleet zijn, en de Vertaler geeft de hoop, om vervolgens eenige eigene opmerkingen en beschouwingen nopens de oorspronkelijke gesteldheid en de vorming van onzen bodem aan het publiek mede te deelen.

Over de *Algemeene grondbeginselen der Aardrijkskunde* van den Heer *Schröder Steinmetz*, zie het Letterkundig Berigt hieronder.

FRAAIJE LETTEREN. — Van den Engelschen kapitein *F. Chamier*, die zich reeds door zijn *life of a sailor* als een wegslepend romanschrijver heeft doen kennen, is een nieuwe zee-roman verschenen, *the unfortunate man* (Londen). *Pantika, or traditions of the most ancient times* van *W. Howitt* (Londen) is eene verzameling van verdichte verhalen uit de eerste tijden der wereld, waarin, volgens den Engelschen beoordeelaar, aartsvaderlijke eenvoudigheid met oosterschen glans en dichterlijke verbeeldingskracht door den schrijver vereenigd is. Het eerste verhaal heeft ten opschrift *De balling van den hemel*, en in 't bijzonder wordt het derde, *Beeltuthma*, behelzende de geschiedenis eener Ammonitische vrouw, en boven al het vierde verhaal, genaamd *de overleveraar des bloeds*, geprezen. Geschied- en aardrijkskundige naauwkeurigheid wordt hier en daar gemist.

POËZIJ. — Onder den titel van *Dichterlijke Herfstbloemen* heeft onze geachte dichter *H. H. Klijn* eenen nieuwen dichtbundel in 't licht gegeven (*Amst.* bij *van der Hey*).

De 1ste Luit. *den Beer Poortugael* heeft de ziekte en herstelling van den Prins van Oranje bezongen (*Leijden* bij *Hazenberg*).

Van *van der Hoops* treurspel *Johanna Shore* is in een onzer gedeelte van dit blad gewag gemaakt.

Prof. *Lulofs* heeft het gedicht uitgegeven, in vijfvoetige rijmlooze jamben, waarmede G. Hooggel. het halve eeuwfeest der Maatschappij *Tot N. vlijt* gevierd heeft, zijnde voor hetzelve eene voorredet geplaats tot de gekozene versmaat betrekkelijk.

De Heer *P. Camper* heeft eene dichterlijke vertaling in 't licht gegeven der *Antigone* van *Sophokles* (*Leijden* bij *Cijfveer*). H.

Letterkundig Berigt.

ALGEMEENE GRONDBEGINSELEN DER AARDRIJKSKUNDE, door L. A. Schröder Steinmetz, Phil. Theor. Mag. Lit. Hum. et Jur. Utr. Doctor, Praeceptor aan de Latijnsche School te Groningen. Groningen bij W. van BOEKEREN, 1835, XII en 381 bladz. . . . . *f* 2,90.

Onder de talrijke Hand- en Leerboeken over de Aardrijkskunde, welke ook in onze taal bestaan, is er ons nog geen voorgekomen, waarin de algemeene grondtrekken dier wetenschap, in haren geheelen omvang, met in achtneming eener behoorlijke evenredigheid der verschillende deelen, tot een duidelijk en bekoopt overzigt vereenigd zijn. Hier vindt men uitsluitend de aarde in verband en betrekking met den sterrenhemel beschouwd, daar weder bijna enkel uit een staatkundig oogpunt, terwijl van hetgeen men gewoon is de phijsische aardrijkskunde te noemen, in de gewone leerboeken op verre na niet genoeg gevonden wordt, om zich eenig denkbeeld te vormen van dit gedeelte dezer belangrijke wetenschap. De Heer *Schroeder Steinmetz*, door zijne betrekking zich genoopt voelende om voor de Latijnsche Scholen in ons Vaderland een bruikbaar Leerboek der Aardrijkskunde te schrijven, heeft in het onderhavige werk eene behoefte ook voor onze Middelbare Scholen, op eene uitmuntende wijze vervuld. Misschien zal men zich verwonderen in een Aardrijkskundig Leerboek voor de Latijnsche Scholen niets over de oude Aardrijkskunde te vinden; doch vermoedelijk heeft de Schrijver, en te regt, begrepen, dat deze geheel tot het gebied der Geschiedenis behoort, en het Onderwijs daarin met dat in de Geschiedenis behoort vereenigd te worden, en door deze wijze van beschouwing heeft het boek zoo kunnen ingerigt worden, dat het zich niet binnen de grenzen der Latijnsche Scholen behoeft te bepalen. De Heer *Schroeder Steinmetz* heeft tot zijn werk de beste en nieuwste werken gebruikt, als van *Stein*, *Gaspari*, *Hassel*, *Cannabich*, *Ritt*, *Guts Muths*, *Oakert*, *Berghaus*, *Raumer*, *Volger* en anderen, maar is in de behandeling en inrigting des werks zijne eigene wijze van zien gevolgd. Hij verdeelt het werk in vier hoofddeelen, waarvan het eerste de aarde beschouwt als wereldligchaam en in de gevolgen harer betrekking tot de andere wereldligchamen (*Mathematische Geographie*); het tweede de aarde beschouwt in de algemeene eigenschappen van hare natuurlijke gesteldheid (*Physische G.*); het derde in de natuurlijke verhouding van de bijzondere deelen harer oppervlakte (*Zuivere G.*); het vierde eindelijk in de bijzondere gesteldheid, welke zij ten gevolge van de willekeurige bepalingen en door de werkzame handen der menschen verkregen heeft (*Politieke G.*). Deze hoofdgedeelten worden dan weder in onderdeelen, naar den aard van het onderwerp verdeeld. Zoo b. v. bevat het tweede gedeelte de volgende hoofdstukken: 1. Natuurlijke gesteldheid der aarde in het algemeen; 2. van het land; 3. van het water; 4. van den dampkring; 5. voortbrengselen; 6. de mensch; en deze hoofdstukken zijn wederom in één gesplitst, waardoor de gelijkelijke uitbreiding van het onderwerp, en de duidelijkheid van het overzigt zeer bevorderd wordt. Met eene bijzondere zorg is overal, waar dit noodig scheen, de lengte en breedte der plaatsen aangewezen. Beknopt en duidelijk is alles voorgedragen. In dat gedeelte echter, waar de Schrijver spreekt over den vroegeren toestand der aarde en veranderingen, welke dezelve ondergaan heeft (bl. 31 en 32), is het ons voorgekomen dat de vereischte

klaarheid van voordragt en bestemdheid van denkbeelden ontbreekt, betgeen juist daar te minder had behooren plaats te hebben, omdat het daar behandelde in verband staat met denkbeelden, welke wij van de jeugd af als onomstotelijke waarheden hebben leeren eerbiedigen. Hoezeer de staatkundige behandeling der Aardrijkskunde in dit werk niet veel meer dan een vierde van het boekdeel kon beslaan, vindt men hier echter ook te dien opzigte in een kort bestek zeer veel vereenigd, terwijl de beschrijving van elk land door een kort historisch overzigt, voor zoover hier te pas komt, wordt voorafgegaan. Eindigt de Schrijver zijne voorrede met de woorden: *habeat sua fata libellus*, wij eindigen onze aankondiging met het uiten van de meening, dat de Schrijver reden zal hebben te dien opzigte zich voor zijnen arbeid beloond te rekenen.

Graanmarkt te Amsterdam.

VRIJDAG, *den 27sten Februarij.*

TARWE. — Bij gerijven aan gebruikers afgedaan: 124, 130 fijne Pools, *f* 158, 194; - 126 O. Rhijn *f* 156; - 130 O. Klaste *f* 165; - 127 N. Vriess. *f* 148; - 128 N. Gron. *f* 145.

ROGGE. — Niets gedaan, als: 122 ℔ Gelders *f* 136.

GARST. — Twee. 113 ℔ Kiels *f* 118; - 103, 105 Vries. Zomer *f* 103, 108.

HAVER en BOEKWEIT. — Zonder handel.

Beursprijs der Effecten, te Amsterdam.

VRIJDAG, *den 27sten Februarij*

	Laatste koers.	Hoogste koers.	Koers 4 en h. u.
NEDERLAND, pCt.			
Werk. Schuld 2½	54⅝	55	54¾
dito dito 5	100	100½	100
Uitgest. dito.	1 1/64	1 3/32	1 1/32
Kanshill. dito.	25⅛	25¼	25 1/32
Amort. Synd. 4½	93⅜	94	93⅝
Dito dito. 3½	78⅜	78½	78¼
Schatkistbill. 4			
Oorlogslast. 5	99⅞		
Leening 1831. 6			
Hand.-Maats. 4½	105½	105 9/16	105 9/16
FRANKRIJK.			
Ins. Grootb. 3	78⅜		
ENGELAND.			
Dito p. 12 Aug. 3			
SPANJE.			
Certific. Amst. 5	45⅞		
Dito *f* 1000. 3	26 1/16	26⅜	26 5/16
Uitg. 3 pc. Sch. 5	15 1/16	15⅜	15 1/16
Cert. B. Lond. 5	44⅞	45	44 15/16
NAPELS.			
Certific. *A & B.* 5			
Dito *Falck & C.* 5			
Leen. Lond. *R.* 5			
RUSLAND.			
Obl. *Hope* 1798 5	103½		
Dito 1816. 5			
Dito 1822. 5	103¾		

	Laatste koers.	Hoogste koers.	Koers 4 en h. u.
pCt.			
Cert. dito 1831. 5	98⅝		
Obl. te Lond. 5			
Cert. te Hamb. 5			
Ins. in Assig. 6	69⅞	70	
Certific. dito. 6	70⅛	70⅜	
POLEN.			
Aand. L. fl. 300	126½		
PRUISSEN. 1			
Dito dito R. 50.	113		
Neg. L. 1830. 4			
OOSTERRIJK. 1			
Aand. L. *f* 100.			
Dito dito 250. 4			
Metalliek. . . . 5	98 11/16	98⅞	98¾
Dito L. gen. . . 5			
Dito. 2½			
Obl. *Goll & C.* 5			
Dito. 4			
Ween. B. act. 3			
N. Ween. Aand.	714	715	
DENEMARKEN.			
Leen te Lond. 3			
BRAZILIEN.			
Dito *Rotsch.* 5	83½		
GRIERSCHE			
Dito te Lond. 5			

Met Hooge Toestemming

zal J. VAN RIEL, in *'t Hof van Holland*, geven *BAL*, op Maandag den 2den Maart 1835. De entrée voor ieder Heer met of zonder Dames is bepaald op *f* 1,60, waarvoor hij zal genieten een Flesch Wijn.

MET HOOGE TOESTEMMING

zal J. VAN TETERING, in *de Beurs van Rotterdam*, geven BAL, op Maandag den 2den Maart 1835. Aanvang nemende des avonds ten *negen* ure. Vrij entrée, vermits ieder Heer met of zonder Dames verpligt is den Flesch Wijn te ordonneren.

De van ouds beroemde JAAR- of PAARDENMARKT, in de gemeente *Oudenbosch*, zal uit hoofde van den Zondag dit jaar op Maandag den 16den Maart 1835, plaats hebben.

Mr. L. BEEKS, Notaris te Breda, zal voor eenen Principaal op Donderdag den 5den Maart 1835, des avonds ten *zeven* ure, in het Koffijhuis van J. JONKERS, in de Katerstraat te Breda, vaceren, om aldaar aan den hoogsten en meestbiedende te veilen en 14 dagen daarna, haal te Verkoopen:

Een GEBOUW, voorheen aan *Olijmolen* geweest zijnde, genaamd: *HET FORTUIN*, met MOESTUIN, gestaan en gelegen te Breda, aan den Stadswal, bij de Scheepstimmerwerf, gemeten B 530; - Aan te vaarden bij het geven van den slag.

Nog zal gemelde Notaris, als daartoe benoemd bij vonnis van de Regtbank van eersten aanleg, zitting houdende te Breda, dev dato 2 December 1834, behoorlijk geregistreerd, op Dinsdag den 10den Maart 1835, des avonds ten *acht* ure, vaceren, om aldaar op den voet van het overstaan als bij de wet van den 12den Junij 1816 is geregeld, aan den hoogst- en meestbiedende te veilen en 14 dagen daarna, haal te Verkoopen:

Eene HUIZINGE en ERVE, met deszelfs aanhoorigheden, gestaan en gelegen op den Haagdijk te Breda, tusschen de Huizinge van *Frans Moonen* en *Cornelis van der Put*; - Aan te vaarden met den 1sten Mei 1835.

Nadere onderrigting te bekomen ten kantore van gemelden Notaris.

AMORTISATIE-SYNDICAAT.

ADMINISTRATIE DER DOMEINEN, WEGEN, VAARTEN, ENZ.

AGENTSCHAP KLUNDERT.

De Agent van het Domein te Klundert, zal, ten overstaan van den Heere Burgemeester der gemeente Klundert, op den 10den Maart 1835, des *voormiddags* ten *tien* ure, ten Gemeentehuize aldaar, in het openbaar aan den minstbiedenden besteden:

1°. Het *BOUWEN* en *MAKEN* van een geheel NIEUWE SCHUUR, op de Zak Hoese, liggende in Longchespolder, in de gemeente Klundert, aan huis bij Sinte Barbara, met de daarbij noodige gebouwen, alles met de daartoe noodige Bouwmaterialen.

2°. Het *VERLENGEN* der SCHUUR, op de Hoese, in den grooten Polder onder de Klundert, aan huis bij Sinte Barbara, alles met de daartoe noodige Bouwmaterialen.

Alles nader omschreven in het Bestek, zoo ter Kantore van den Agent in de Klundert, als ter Secretarie van de Klundert en ten huize van D. SCHALEKAMP, aldaar, ter lezing liggende, terwijl inmiddels nadere onderrigting te bekomen zijn bij den Agent voornoemd en bij den Opziener C. KORTEWEG, Az^n, in de Klundert, welke laatstgenoemde daags voor de Besteding de noodige aanwijzing *in loco* zoek zal.

Klundert, den 21. Februarij 1835.

De Agent voornoemd,

L. H. RIJSTERBORGH.

*** Bij ADRIAAN DE BAKKER, te Sprundel, is te bekomen eene aanzienlijke partij best MAST-ZAAD, dat geheel gewonnen en uitgedroogd is in de zon, in het zaizoen van 1834, alwaar ook nader te bekomen bij den Heer C. A. ALBERS, Apotheker in de Brugstraat te Breda, bij den Heer P. VAN VOET, Notaris te Rozendaal en bij HENDRIK BART MOONEN, Schipper op de Leur; zijnde alles van eene kwaliteit en voor eenen civielen prijs. Rekommandeert zich in de gunst en verzekert van eene goede bediening.

TE HUUR TEGEN MEI

een HUIS met *vijf Kamers*, *Keuken*, *Kelder*, *tuintje*, *Zolder* en *Thin*, voorzien in het dorp Gloosken; te bevragen bij de Uitgevers dezer.

STOOM-VAART.

PRINSES MARIANNE,

van *MIDDELBURG* naar *ROTTERDAM*,

Maart 1835.

Van *Middelburg*.		Van *Rotterdam*.	
Zondag	den 1, 's morg. 5 uur	Dingsdag	den 3, 's morgen 5½ uur
Donderd.	» 5, » 7 »	Vrijdag	» 6, » 6½ »

*** Bij BROESE & COMP., te *Breda*, is verkrijgbaar:

ANNUAIRE *pour l'an* 1835, présenté au Bureau des Longitudes, Paris 1 vol. in 18. . . . *f* 0,60.

ANNUAIRE *de l'état militaire de la Belgique pour* 1835, publié sur les documens des corps, qui ont été fournis par ordre. Bruxelles 1835, 1 vol. in 12 . . . . 1,50.

JAARBOEKJE VOOR 1835, *uitgegeven op last van Z. M. den Koning*. . . . 1,—

Bij bovengemelden zijn voorts nog de volgende uitmuntende en bij uitnek fraai gegraveerde Platen te bekomen en liggen bij hen ter bezigtiging:

Achille méditant la vengeance de Patrocle, naar *Füger*, door *Kininger* gegraveerd. . . . . *f* 12,—

Les Fils de P. P. Rubens naar *van Dijk*, door *Pichler* . . . » 12,—

La Maddalena del Correggio door *C. Rahl*, op Chineesch papier. . . . . » 6,—

Manfred, van *Lord Byron* (3de bedrijf, 2de tooneel) naar *Kreffft* door *Rahl*. . . . . » 4,—

Idem, op chineesch papier. . . . . » 8,—

De Evangelist Johannes, naar *Domenichino*, door *Buhmann*. . . . . » 4,—

Idem, op chineesch papier. . . . . » 8,—

Thiers Studien, Iedere Lieferung von 2 Kupfern. . . . » —,80

Nog wordt bij dezelve ingeteekend op het Werk:

NOUVELLE BIBLIOTHÈQUE ÉCONOMIQUE, ou choix des meilleurs ouvrages de la littérature Française moderne, en prose et en vers, format grand in 8vo.

On s'abonne pour 12 Volumes, aux ouvrages non encore publiés à Paris.

Le prix de chaque volume est. . . . . *f* —,85.

Te Breda, bij BROESE & COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.